

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/15/2015
Identifikačné číslo spisu:	7714206798
Dátum vydania rozhodnutia:	29.02.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Eva Sakálová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:7714206798.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľov 1/ W., bývajúcej vo O., zastúpenej JUDr. Monikou Ilčíšínovou, advokátkou vo Vranove nad Topľou, Herľanska 547 a 2/ ILaS COMPANY s.r.o., so sídlom Herľanská 547, Vranov nad Topľou, proti odporcom 1/ Zeelandia s.r.o., so sídlom Družstevná 44, Rozhanovce, IČO: 31 671 918, 2/ FILIP Security, s. r. o., so sídlom ul. 29. augusta 4, Bardejov, IČO: 45 280 711 a 3/ SECURITAS SK s. r. o., so sídlom Bojnická cesta 1911/3, Prievidza, IČO: 36 768 073, o vydanie predbežného opatrenia a o námietke zaujatosti, vedenej na Okresnom súde Michalovce pod sp. zn. 10 C 78/2014, o dovolaní navrhovateľky 1/ proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach z 12. septembra 2014 sp. zn. 2 NcC 37/2014, 2 Co 812/2014, takto

rozhodol:

Dovolacie konanie proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach z 12. septembra 2014 sp. zn. 2 NcC 37/2014, 2 Co 812/2014 vo výroku, ktorým vylúčil sudcu JUDr. E. z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na Okresnom súde Michalovce pod sp. zn. 10 C 78/2014 z a s t a v u j e.

Uznesenie Krajského súdu v Košiciach z 12. septembra 2014 sp. zn. 2 NcC 37/2014, 2 Co 812/2014 vo výroku, ktorým zrušil uznesenie Okresného súdu Michalovce z 13. mája 2014 č.k. 10 C 78/2014-24 v spojení s opravným uznesením z 11. júna 2014 č.k. 10 C 78/2014-51 z r u š u j e a vec mu v rozsahu zrušenia vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Okresný súd Michalovce uznesením z 13. mája 2014 č.k. 10 C 78/2014-24 v spojení s opravným uznesením z 11. júna 2014 č.k. 10 C 78/2014-51 predbežným opatrením nariadil odporcom 1/ a 2/, aby sa zdržali akéhokoľvek konania, ktoré by akýmkoľvek spôsobom zasahovalo do výkonu nájomného práva navrhovateľov 1/ a 2/ ako nájomcov a strpeli trvanie nájomného vzťahu na základe zmluvy o nájme z 1. februára 2013 na dobu určitú do 1. februára 2018 a zabezpečili tak nerušený výkon nájomného práva v súlade s platne uzavretými zmluvami alebo do právoplatného skončenia vo veci samej. Zároveň navrhovateľom 1/ a 2/ uložil, aby v lehote 30 dní od právoplatnosti rozhodnutia a nariadení predbežného opatrenia podali na súde návrh vo veci samej.

Krajský súd v Košiciach na odvolanie odporcov a o vznesenej námietke zaujatosti proti JUDr. E.

uznesením z 12. decembra 2014 sp. zn. 2 NcC 37/2014, 2 Co 812/2014 rozhodol tak, že sudca JUDr. E. je vylúčený z prejednávania a rozhodovania vo veci vedenej na Okresnom súde Michalovce pod sp. zn. 10 C 78/2014. Zrušil uznesenie súdu prvého stupňa z 13. mája 2014 č.k. 10 C 78/2014-24 v spojení s opravným uznesením z 11. júna 2014 č.k. 10 C 78/2014-51 a v rozsahu zrušenia vec mu vrátil na ďalšie konanie. Za dôvod pre vylúčenie sudcu JUDr. E. považoval dovolací súd tú skutočnosť, že pri rozhodovaní o nariadení predbežného opatrenia sa dopustil závažného procesného pochybenia, keď vo veci konal a nariadil predbežné opatrenie aj napriek tomu, že v konaní mu bránila prekážka začatého konania - litispendencia, lebo o tom istom nároku, tých istých účastníkov bolo skôr začatých sedem konaní, o čom podľa jeho názoru mal sudca vedomosť. Keďže sudca nespochybniteľne mal vedomosť o procesnej prekážke začatého konania napriek tomu vo veci konal a nariadil predbežné opatrenie, táto skutočnosť dôvodne vyvolala pochybnosti o nedostatku jeho nezaujatosti. Za tohto stavu, keď konal vo veci nezákonný sudca, ktorým sa stal JUDr. E. tým, že bol vo veci vylúčený, neboli splnené podmienky pre potvrdenie ani pre zmenu rozhodnutia o predbežnom opatrení, preto sa odvolací súd bližšie nezaoberal skutkovým stavom zisteným súdom prvého stupňa, ale postupom podľa § 221 ods. 1 písm. g/ a ods. 2 O.s.p. napadnuté uznesenie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podala dovolanie navrhovateľka 1/. Prípustnosť dovolania vyvodzovala z § 237 písm. f/ O.s.p., t.j., že postupom súdu jej bola odňatá možnosť konať pred súdom a ako dovolací dôvod uvádzala nesprávne právne posúdenie veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Nesúhlasila so záverom odvolacieho súdu, že vo veci rozhodoval zaujatý sudca, keď uviedla, že v inej veci navrhovateľa neboli účastníkmi konania a aj predmet konania nebol totožný s predmetom v prejednávanej veci. Podľa jej názoru neboli zistené zákonom určené podmienky (§ 14 ods. 1 O.s.p.) pre vylúčenie sudcu z prejednávania a rozhodovania veci. Vychádzala odvolaciu súdu, že zrušil uznesenie o nariadení predbežného opatrenia a doplniacie uznesenie bez toho, aby sa zaoberal skutkovými a právnymi dôvodmi pre ich zrušenie, bez náležitého zdôvodnenia napadnutého rozhodnutia (§ 157 ods. 2 O.s.p.) čo považovala za odňatie možnosti konať pred súdom. Navrhla uznesenie odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

Odporca 1/ žiadal dovolanie ako nedôvodné zamietnuť.

Odporcovia 2/ a 3/ sa k dovolaniu písomne nevyjadrili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.), či dovolaním napadnuté uznesenie vo výroku, ktorým odvolací súd vylúčil sudcu JUDr. E. z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na Okresnom súde Michalovce pod sp. zn. 10 C 78/2014 je spôsobilým predmetom tohto opravného prostriedku.

Podľa § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

Skutočnosť, že určité rozhodnutie vydal krajský súd, bez ďalšieho neznamena, že tento súd rozhodol ako súd dovolací. V občianskom súdnom konaní totiž krajský súd môže rozhodovať nielen ako súd odvolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.), ale aj ako súd prvého stupňa (§ 9 ods. 2 O.s.p.), ako súd spoločne nadriadený (§ 12 ods. 3 O.s.p.) alebo súd nadriadený (§ 16 ods. 1 O.s.p.).

Rozhodovanie krajského súdu o návrhu na vylúčenie sudcu z prejednávania a rozhodovania danej veci (§ 16 ods. 1 O.s.p.) nemožno stotožňovať s rozhodovaním krajského súdu ako súdu odvolacieho (§ 10 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 201 a nasl. O.s.p.). Za rozhodnutie odvolacieho súdu treba považovať také rozhodnutie súdu, ktorým bolo rozhodnuté o inštančnom konaní o odvolaní proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa v rámci prípustných riadnych opravných prostriedkov. Rozhodnutie krajského súdu o vznesenej námietke zaujatosti je síce rozhodnutím konečným, ale vynesným mimo rámec inštančného postupu (predpokladom jeho rozhodovania nie je odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa). V takomto prípade krajský súd nerozhoduje ani ako súd prvého stupňa, ani ako súd odvolací. Keďže

funkčná príslušnosť najvyššieho súdu na rozhodnutie o dovolaní je daná len vtedy, ak sa dovolaním napáda rozhodnutie krajského súdu ako súdu odvolacieho, neexistuje tu žiaden funkčne príslušný súd, ktorý by mohol o tomto mimoriadnom opravnom prostriedku rozhodnúť.

Chýbajúca funkčná príslušnosť ktoréhokoľvek súdu na prejednanie určitej veci, ktorá inak patrí do právomoci súdu, predstavuje nedostatok podmienky konania, Najvyšší súd Slovenskej republiky preto konanie, proti tej časti rozhodnutia, ktorou bol rozhodnuté o vylúčení sudcu z prejednávania a rozhodovania označenej veci podľa § 104 O.s.p. v spojení s § 243c O.s.p. zastavil bez toho, aby mohla byť preskúmaná vecná správnosť napadnutého rozhodnutia.

Dovolanie navrhovateľky 1/ smeruje aj proti tej časti uznesenia, ktorým krajský súd zrušil uznesenie súdu prvého stupňa, ktorým navrhovateľkou navrhované predbežné opatrenie nariadil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Dovolací súd skúmal najskôr, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním (§ 236a nasl. O.s.p.).

Dovolanie proti uzneseniu je prípustné, ak je ním napadnuté zmeňujúce uznesenie odvolacieho súdu (§ 239 ods. 1 písm. a/ O.s.p.) alebo ak odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnu dvoru Európskych spoločenstiev na zaujatie stanoviska (§ 239 ods. 1 písm. b/ veta prvá O.s.p.). Podľa § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky (v znení účinnom do 31. decembra 2014).

Ako je však uvedené v § 239 ods. 3 O.s.p. ustanovenia ods. 1 a 2 neplatia, ak ide o uznesenie o príslušnosti, predbežnom opatrení, poriadkovej pokute, o znaleckom, tlmočnom, o odmietnutí návrhu na zabezpečenie predmetu dôkazu vo veciach týkajúcich sa práva duševného vlastníctva a o trovách konania ako aj o tých uzneseniach vo veciach upravených Zákom o rodine, v ktorých sa vo veci samej rozhoduje uznesením.

V prejednávanej veci je dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu o predbežnom opatrení, teda uznesenie, proti ktorému dovolanie navrhovateľky 1/ je v zmysle § 239 ods. 3 Os.p. vylúčené.

Ak je súdne konanie postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 O.s.p. (v znení účinnom do 31. decembra 2014), možno dovolaním napadnúť aj rozhodnutia vo veciach, pri ktorých je inak dovolanie z hľadiska § 239 O.s.p. vylúčené. Vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 veta druhá O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p., dovolací súd sa ďalej zaoberal otázkou, či nie je daná prípustnosť dovolania v zmysle tohto zákonného ustanovenia.

Dovolaťka v súvislosti s tvrdením procesnej vady konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. namietala porušenie práva na spravodlivé súdne konanie.

Podľa § 157 ods. 2 O.s.p. v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonával ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Podľa § 167 ods. 2 O.s.p., ak nie je ďalej ustanovené inak, použijú sa na uznesenie primerane ustanovenia o rozsudku.

Podľa § 221 ods. 1 písm. g/ O.s.p. súd rozhodnutie zruší, len ak rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Podľa § 221 ods. 3 O.s.p. ak odvolací súd rozhoduje o odvolaní proti uzneseniu o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia, zruší rozhodnutie, len ak zastavuje konanie.

Občianskoprávne kolégium Najvyššieho súdu Slovenskej republiky na rokovaní 3. decembra 2015 prijalo stanovisko, podľa ktorého nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku.

Vzhľadom na tvrdenia dovolateľky v dovolaní (nedostatočné zdôvodnenia rozhodnutia odvolacím súdom) a obsah dôvodov rozhodnutia dospel odvolací súd k záveru, že písomné vyhotovenie rozhodnutia odvolacieho súdu neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov pre rozhodnutie súdu. Odvolací súd rozhodnutie súdu prvého stupňa zrušil, keď mal za to, že konanie na súde prvého stupňa trpí vadou podľa § 221 ods. 1 písm. g/ O.s.p. t.j., že vo veci rozhodoval vylúčený sudca. Treba zdôrazniť, že vylúčenie sudcu z prejednávania a rozhodovania veci je upravené v § 14 O.s.p. Sudca je vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci, ak možno mať pochybnosti o jeho nezaujatosti so zreteľom na jeho pomer k veci, k účastníkom a k ich zástupcom (§ 14 ods. 1 O.s.p.). Z obsahu dôvodov rozhodnutia nevyplyva, že by sa odvolací súd pri posudzovaní predmetnej vady z hľadiska týchto zákonnom požadovaných kritérií zaoberal. Vadu konania podľa § 221 ods. 1 písm. g/ O.s.p. vyvodil zo skutočnosti, že sudca okresného súdu, ktorý podľa názoru odvolacieho súdu nespochybniteľne mal vedomosť o prekážke začatého konania sa dopustil závažného procesného pochybenia, keď vo veci konal a aj napriek tejto prekážke nariadil predbežné opatrenie. V dôvodoch rozhodnutia však neuvádza konkrétne okolnosti, na základe ktorých k tomuto záveru dospel; všeobecne len uviedol, že malo ísť o sedem konaní skôr začatých. Z dôvodov rozhodnutia však nie je zrejmé, akým spôsobom sa vyporiadal s § 14 ods. 3 O.s.p., ktorý v zásade vylučuje, aby dôvodom na vylúčenie sudcu z prejednávania a rozhodovania vo veci boli okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu v konaní o prejednávanej veci. Postupom sa rozumejú procesné úkony sudcu vrátane rozhodnutí a to aj vo veci samej. I napriek zneniu § 14 ods. 3 O.s.p. za určitých okolností však (aj z pohľadu zásad prijatých judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva, podľa ktorých spravodlivosť nielenže musí byť poskytovaná, ale musí tiež javiť, že je poskytovaná), možno sudcu považovať za zaujatého, ak vzhľadom k spôsobu konania a priebehu konania je možné objektívne pochybovať o jeho nezaujatosti, a to v prípade, v ktorom jedna procesná strana prezentuje svoje pochybnosti o jeho nezaujatosti a vyvodzuje ich preukázateľným spôsobom zo skutočností vyvolaných samotným sudcom tým, že mu v prejednávanej veci opakovane vadným jednostranným procesným postupom znemožnil realizáciu niektorého zákonného práva a v dôsledku toho tiež porušil povinnosť zabezpečiť účastníkom rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv. Za predpokladu, že súd má za to, že vo veci k naznačenej situácii došlo, musí sa súd v dôvodoch svojho rozhodnutia vyporiadať, či a akým spôsobom opakovaným jednostranným procesným postupom sudcu došlo k neumožneniu realizácie konkrétneho procesného práva účastníka konania a či ho treba považovať za závažné a priznať mu význam pri posudzovaní zaujatosti konajúceho sudcu.

Je nepochybné, že § 221 ods. 1 O.s.p. ukladá odvolaciemu súdu povinnosť zrušiť rozhodnutie súdu prvého stupňa za predpokladu zistenia existencie niektorej z vád uvedených v označenom ustanovení. Osobitnú úpravu obsahuje tretí odsek predmetného ustanovenia. Jeho použitie prichádza do úvahy iba v jednom prípade a to, ak odvolací súd rozhoduje o odvolaní proti uzneseniu o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia. Nezáleží na tom, či súd prvého stupňa návrhu na nariadenie predbežného opatrenia vyhovel alebo nie. Odvolací súd môže uznesenie súdu prvého stupňa zrušiť iba v prípade, ak súčasne zastavuje konanie. Znamená to, že ak nie sú dôvody na zastavenie konania, musí odvolací súd o odvolaní rozhodnúť buď tak, že uznesenie potvrdí (§ 219), alebo uznesenie zmení (§ 220), pokiaľ neexistuje dôvod na odmietnutie odvolania (§ 218 ods. 1). Z dôvodov rozhodnutia odvolacieho súdu nie je možné ustáliť, či a akým spôsobom sa s touto osobitnou úpravou pri rozhodovaní o odvolaní

podaného proti uzneseniu súdu prvého stupňa o nariadení predbežného opatrenia vyporiadal.

Vzhľadom na vyššie uvedené možno uzavrieť, že rozhodnutie odvolacieho súdu nezodpovedá požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutí (§ 157 ods. 2 O.s.p., § 167 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 211 ods. 2 O.s.p.). Zo strany odvolacieho súdu sa jedná o závažné procesné pochybenie, v dôsledku ktorého došlo k porušeniu práva navrhovateľky 1/ na spravodlivý proces a zároveň k odňatiu jej možnosti pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.). So zreteľom na to, dovolací súd druhý výrok uznesenia odvolacieho súdu zrušil a vec mu v rozsahu zrušenia vrátil na ďalšie konanie (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.